

Sygn. akt III KK 451/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Szewczyk

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Jolanta Włostowska

w sprawie **M. K.**

skazanego z art. 279 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 14 grudnia 2016 r.,

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego
od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w R. z dnia 26 kwietnia 2013 r., sygn.
akt VIII K .../13,

**1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w R. do ponownego rozpoznania,**

**2. wydatkami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb
Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w R. z dnia 26 kwietnia 2013 r. M. K.
został uznany za winnego tego, że w dniu 29 listopada 2012 r., w miejscowości S.,

po uprzednim wybiciu szyby w pomieszczeniu po byłej stolarni, dostał się do wnętrza budynku, skąd zabrał w celu przywłaszczenia różnego rodzaju elementy metalowe służące do obróbki drewna, powodując straty o łącznej wartości 500 zł na szkodę W. S., tj. przestępstwa z art. 279 § 1 k.k., za co wymierzono mu karę roku pozbawienia wolności, z zaliczeniem na jej poczet okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie, zwalniając oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych. Wyrok ten – wobec jego niezaskarżenia - uprawomocnił się w dniu 25 maja 2013 r., a jego pisemne uzasadnienie nie zostało sporządzone.

Z kasacją od tego orzeczenia, zaskarżając je w całości na korzyść skazanego, wystąpił Rzecznik Praw Obywatelskich. Rozstrzygnięciu temu zarzucił rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest art. 366 § 1 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania), polegające na zaniechaniu wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności dotyczących stanu zdrowia psychicznego, niedorozwoju umysłowego lub innych zaburzeń psychicznych oskarżonego, w sytuacji, gdy ze zgromadzonego w aktach sprawy materiału dowodowego wynika, że był on już uprzednio skazany z zastosowaniem art. 31 § 2 k.k., w wyniku czego doszło do rażącego naruszenia prawa do obrony, wynikającego z art. 42 ust. 2 Konstytucji RP, skonkretyzowanego w art. 6 k.p.k. Wywodząc w ten sposób, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w R. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Wniesiona kasacja jest oczywiście zasadna i w związku z tym podlega uwzględnieniu na posiedzeniu, o jakim mowa w art. 535 § 5 k.p.k. Przedmiotowy wyrok zaoczny zapadł bowiem z rażącym naruszeniem art. 366 § 1 k.p.k. Wprawdzie ze złożonego na etapie postępowania przygotowawczego przez M. K. do protokołu przesłuchania oświadczenia wynikało, że jest on zdrowy, a żadnych informacji w zakresie zdrowia psychicznego oskarżonego nie zawierał akt oskarżenia, to jednak w aktach sprawy były dane o dotychczasowej karalności oskarżonego, z których wynikało wyraźnie, że był on skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w L. z dnia 5 listopada 2007 r., w sprawie o sygn. akt II K .../07, za przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. z zastosowaniem art. 31 § 2 k.k., a więc w

warunkach znacznie ograniczonej poczytalności.

Wprawdzie dane o karalności oskarżonego zostały ujawnione na rozprawie głównej, jednak przywołane wyżej skazanie oskarżonego w warunkach znacznie ograniczonej poczytalności pominął zupełnie Sąd Rejonowy w R.. Słusznie wskazuje jednak Rzecznik Praw Obywatelskich, że przepis art. 366 § 1 k.p.k. nakłada na przewodniczącego składu orzekającego obowiązek dbałości, aby zostały wyjaśnione wszystkie istotne okoliczności sprawy, w tym również stan zdrowia psychicznego podsądnego. Powyższe oznacza, że przewodniczący zobligowany był do wyjaśnienia kwestii związanych ze stanem zdrowia psychicznego oskarżonego. Pomimo tego, że Sąd Rejonowy dysponował wskazanymi danymi o karalności M. K., to zawarte w nich informacje nie spowodowały – choć powinny – dalszych działań w zakresie ustalenia, czy w przedmiotowej sprawie mogły zaistnieć wątpliwości co do jego poczytalności. Samo ujawnienie w danych o karalności faktu skazania z zastosowaniem art. 31 § 2 k.k. nie oznacza jeszcze automatycznie – co oczywiste – wystąpienia uzasadnionych wątpliwości co do poczytalności oskarżonego w niniejszej sprawie. Jednak rzetelność procedowania wymagała podjęcia z urzędu w tym zakresie czynności sprawdzających poprzez zapoznanie się z aktami sprawy, w której zapadło rozstrzygnięcie z zastosowaniem art. 31 § 2 k.k. Powyższe było tym bardziej uzasadnione, że w przedmiotowej sprawie zapadł wyrok zaoczny, a Sąd nie miał w ogóle bezpośredniego kontaktu z oskarżonym, w trakcie którego mógłby poczynić stosowne ustalenia. Zasadnie wskazuje zatem Rzecznik Praw Obywatelskich, że Sąd pomijając informację z danych o karalności oskarżonego, pozbawił się możliwości ustalenia w ogóle, czy zachodzą wątpliwości co do stanu poczytalności oskarżonego i czy nie zachodzi aby potrzeba dalszej, pogłębionej analizy w tym zakresie np. przez dopuszczenie dowodu z opinii biegłych lekarzy psychiatrów. Na tym właśnie polega istota uchybienia, którego dopuścił się Sąd Rejonowy w R.. Nie jest rzeczą Sądu Najwyższego przesądzać, czy uzasadnione wątpliwości co do poczytalności pojawiły się bądź nie. Nie sposób jednak zaakceptować postąpienia Sądu Rejonowego, które omawiane tu zagadnienie zupełnie pominął. Wszak trzeba mieć na uwadze, że kwestie związane ze stanem zdrowia psychicznego oskarżonego mają fundamentalne znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia,

zarówno w aspekcie materialnoprawnym, jak i procesowym.

Wskazane tu wadliwe procedowanie skutkujące naruszeniem art. 366 § 1 k.p.k. mogło mieć zatem istotny wpływ na treść orzeczenia Sądu Rejonowego w R.. Dlatego też zachodzi konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W postępowaniu ponownym, po uzyskaniu aktualnych danych o karalności oskarżonego, Sąd Rejonowy powinien zapoznać się z materiałami tych spraw, w których w stosunku do oskarżonego zapadło rozstrzygnięcie z zastosowaniem art. 31 § 2 k.k. i po dokonaniu stosownej analizy rozważyć, czy zachodzą przesłanki do ewentualnego dopuszczenia dowodu z opinii biegłych lekarzy psychiatrów odnośnie do stanu zdrowia psychicznego oskarżonego.

Orzeczenie o wydatkach związanych z kasacją Rzecznika Praw Obywatelskich oparto na podstawie art. 638 k.p.k.

Z tych wszystkich względów, orzeczono jak w wyroku.

kc